

The Holy See

PAPA FRANJO

OPĆA AUDIJENCIJA

Dvorana Pavla VI.

Srijeda, 27. prosinca 2023 r.

[Multimedia]

U tekstu koji slijedi uključeni su i nepročitani dijelovi koje se također donosi kao da su izgovoreni:

Kateheza. Mane i vrline. 1. *Uvod: čuvati srce*

Draga braćo i sestre, dobar dan!

Danas bih želio uvesti u niz kateheza – novi ciklus - na temu mana i vrlina. A možemo krenuti upravo od početka Biblije, gdje se u Knjizi Postanka, kroz izvješće o praroditeljima, prikazuje dinamiku zla i kušnje. Sjetimo se zemaljskog raja. U idiličnoj slici koju predstavlja Edenski vrt pojavljuje se lik koji postaje simbol napasti: zmija, taj lik koji zavodi. Zmija je lukava životinja: kreće se sporo, puzeći po tlu, a ponekad se i ne primjećuje njezina prisutnost, zato što je tiha i jer se uspijeva dobro stopiti s okolišem i posebno zato je opasna.

Kada započinje razgovor s Adamom i Evom, dokazuje da je i profinjen dijalektičar. Zapčinje kao što počinju zla ogovaranja, pakosnim pitanjem: „Zar vam je Bog rekao da ne smijete jesti ni s jednog drveta u vrtu?“ (*Post* 3, 1). Ta tvrdnja je lažna: Bog je zapravo muškarcu i ženi ponudio sve plodove vrta, osim onih s točno određenog stabla: sa stabla spoznaje dobra i zla. Ta zabrana

nema za cilj zabraniti čovjeku korištenje razuma, kako se ponekad krivo tumači, već je mjera mudrosti. Kao da kaže: prepoznaj granicu, ne umišljaj si da si gospodarom svega, jer oholost je početak svih zala. U izvješću se kaže da Bog praroditelje postavlja za gospodare i čuvare stvorenoga, ali ih želi sačuvati od preuzetnosti svemoći, da sami sebe učine gospodarima dobra i zla. To je gadna napast i dan-danas, to je najopasnija zamka za ljudsko srce koje se trebamo čuvati svaki dan.

Kao što znamo, Adam i Eva nisu mogli odoljeti zmijinoj napasti. Ideja o ne tako dobrom Bogu, koji ih je želio držati pokornima, uvukla se u njihova srca: tad se počelo sve rušiti. Ubrzo će praroditelji shvatiti da, kao što je ljubav sama sebi nagrada, tako je i zlo samom sebi kazna. Neće biti potrebe za Božjom kaznom da shvate da su pogriješili: njihovi će vlastiti postupci razbiti svijet sklada u kojem su do tada živjeli. Vjerovali su da će postati kao bogovi, ali umjesto toga shvaćaju da su goli, i da se također jako boje: jer, kad oholost prodre u srce, tada se nitko ne može zaštititi od jedinog zemaljskog stvorenja kadrog smisliti zlo, a to je čovjek.

Tim pripovijestima Biblija nam tumači da zlo u čovjeku ne počinje na bučan način, kad je neko djelo već očito, nego mnogo ranije, *kad se počne njime baviti*, uljuljkivati se u njega u mašti i mislima, završavajući tako da bivamo uhvaćeni u zamku njegovog laskanja. Abelovo ubojstvo nije počelo bačenim kamenom, već gorčinom koju je nesretni Kain gajio i koja ga je dovela do toga da je postao čudovište u sebi. Ni u ovom slučaju ništa ne vrijedi Božja opomena: „griješ ti je kao zvijer na pragu što na te vreba; još mu se možeš oduprijeti“ (*Post 4, 7*).

S đavlom se, draga braćo i sestre, *ne razgovara. Nikada! S njim se nikad ne smije raspravljati*. Isus nikad nije razgovarao s đavlom; otjerao ga je. A kad je bio kušan u pustinji nije odgovorio dijalogom; jednostavno je odgovorio riječima Svetoga pisma, Božjom Riječju. Pazite: đavao je zavodnik. Nikad se ne smije razgovarati s njim, zato što je on lukaviji od nas i to ćemo skupo platiti. Kad dođe napast, nikad ne razgovaraj! Zatvori vrata, zatvori prozor, zatvori srce. I tako se branimo od ovog zavođenja, jer đavao je prepreden, on je inteligentan. Pokušao je iskušati Isusa biblijskim citatima! Predstavljao se kao veliki teolog. S đavolom se ne razgovara. Jeste li to razumjeli? Budite oprezni. S đavlom se ne razgovara i ne smijemo se baviti napašću. Nema razgovora. Dođe li kušnja: zatvorimo vrata, čuvajmo srce. Kadar je prikriti zlo pod nevidljivom krinkom dobra. Eto zašto treba uvijek biti na oprezu, odmah zatvoriti i najmanju pukotinu kad pokušava prodrijeti u nas. Ima osoba koje su pale u ovisnosti i više se nisu uspjele iz njih izvući (droga, alkoholizam, ovisnost o kockanju) samo zato što su podcijenili opasnost. Mislili su da su snažni u običnoj trivijalnoj bitci, a umjesto toga su završili kao plijen vrlo moćnog neprijatelja. Kad se zlo u nama ukorijeni, zove se *porok*, a to je korov koji se teško iskorjenjuje. To se može postići samo uz cijenu vrlo teškoga napora.

Moramo biti *čuvari svog srca*. Tu preporuku nalazimo kod raznih pustinskih otaca – ljudi koji su napustili svijet kako bi živjeli u molitvi i bratskoj ljubavi. Pustinja je – govorili su – mjesto koje nas pošteđuje nekih bitaka: bitke očiju, bitke jezika i bitke ušiju, preostaje nam još samo jedna

posljednja borba, najteža od svih, borba srca. Kad se suoči s pojedinom mišlju i pojedinom željom koje se jave u umu i srcu, kršćanin se ponaša kao mudar čuvar i ispituje ih kako bi znao s koje strane dolaze: jesu li od Boga ili od njegova protivnika. Ako dolaze od Boga, valja ih prihvatiti, jer to je početak sreće. Ali ako dolazi od protivnika, to je sama kukolj, to je samo zagađenje, i ako nam se čak i njegovo sjeme čini malenim, jednom kad se ukorijeni, otkrit ćemo u sebi široke razgranatosti poroka i nesreće. Uspjeh svake duhovne borbe uvelike ovisi o njezinom početku, o tome pazimo li budno na svoje srce.

I trebamo moliti za tu milost da naučimo čuvati srce. Mudrost je znati kako čuvati srce. Neka nam Gospodin pomogne u tom poslu. Tko čuva svoje srce, čuva blago. Braćo i sestre, naučimo čuvati srce. Hvala.

* * *

Na kraju, pozdravljam mlade, bolesne osobe, mladence i starije osobe. Neka Betlehemska Dijete podari svoje svjetlo svima vama, kako biste svoja svakodnevna djela u novoj godini mogli nadahnjivati evanđeljem.

I molim vas, ne zaboravimo moliti za one koji trpe strašne posljedice nasilja i rata, posebno za napaćenu Ukrajinu i za stanovništva Palestine i Izraela. Rat je zlo. Molimo za prestanak ratova.

Moj blagoslov svima!